

Sygn. akt III AUa 1021/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 maja 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Mirosław Godlewski (spr.)

Sędziowie: SSA Lucyna Guderska

del. SSO Joanna Baranowska

Protokolant: st. sekr. sąd. Patrycja Stasiak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 maja 2015 r. w Ł.

sprawy R. S. (1) reprezentowanej przez opiekuna prawnego P. S.

przeciwko **Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego - Oddziałowi Regionalnemu w Ł. P. Terenowa w Z.**

o wysokość renty rolniczej

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu

z dnia 25 czerwca 2014 r. sygn. akt IV U 68/14

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w Sieradzu do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt III AUa 1021/14

UZASADNIENIE

Decyzją Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 25.11.2013r., wydaną z urzędu odmówiono R. S. (1) prawa do wypłaty części uzupełniającej renty rolniczej od 01.12.2013r. na podstawie art. 28 ustawy z dnia 20.12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008r., Nr 50, poz. 291 ze zm.).

Odwołanie w imieniu R. S. (1) złożył P. S. – mąż i opiekun prawny, wnosząc o przyznanie R. S. (1) prawa do wypłaty części uzupełniającej świadczenia od dnia 1.12.2013r.

W odpowiedzi organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania w całości. Wskazując w uzasadnieniu, że odmowa wypłaty części uzupełniającej świadczenia nastąpiła na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, bowiem upłynął dwuletni okres pobierania świadczenia rentowego, a uprawniona w świetle obowiązujących przepisów nie zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej, nie są zaś jednocześnie spełnione przesłanki z art 28 ust. 11 ustawy.

Wyrokiem z dnia 25 czerwca 2014 r. Sąd Okręgowy w Sieradzu zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał R. S. (1) prawo do wypłaty części uzupełniającej świadczenia w pełnej wysokości od 1 grudnia 2013 r.

Wydając zaskarżony wyrok sąd pierwszej instancji przyjął za podstawę rozstrzygnięcia następujące ustalenia faktyczne.

R. S. (1) (z domu O.), urodzona (...), choruje na schizofrenię paranoidalną. R. S. (1) i P. S. zawarli związek małżeński 27.06.2009r i mają jedno dziecko urodzone (...) Obecny miejscem zamieszkania R. i P. S. oraz ich córki jest miejscowość B., w której ubezpieczona zamieszkuje wraz ze swoimi rodzicami. R. i P. S. są właścicielami gospodarstwa rolnego położonego na terenie gminy S. o powierzchni ogólnej 3,9727ha. R. i P. S. nie pracują w przedmiotowym gospodarstwie; ziemia leży odłogiem. P. S. jest zatrudniony w kopalni (...) jako pracownik i jest jedynym żywicielem rodziny.

Orzeczeniem (...) ds. Orzekania o Niepełnosprawności w P. z dnia 13.10.2011r., zaliczono R. S. (1) do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności do 31.10.2014r., a kolejnym orzeczeniem z 11.12.2013r., R. S. (1) zaliczono do znacznego stopnia niepełnosprawności do 31.12.2016.

Decyzją Prezesa KRUS OR w Z. z dnia 28.06.2012r., przyznano R. S. (1) prawo do renty rolniczej z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym od 01.12.2011 – 31.03.2014, w związku z rozpoznaniem schizofrenii paranoidalnej, zawieszając część uzupełniającą świadczenia w 50% na okres dwóch lat pobierania renty, tj. do 20.11.2013r. Sąd pierwszej instancji ustalił jednocześnie, że w dniu 07.01.2013r., P. S. złożył wniosek o całkowite ubezwłasnowolnienie żony R. S. (1) wskazując, że od kilku lat żona leczy się psychiatrycznie, co najmniej zaś raz w roku przebywa w szpitalu. Nie jest zdolna do samodzielnej egzystencji, ani do kierowania swoim postępowaniem. W postępowaniu o ubezwłasnowolnienie R. S. (1), toczącym się przed Sądem Okręgowym w Piotrkowie Trybunalskim w sprawie I Ns 13/13, po zbadaniu R. S. przez biegłych psychologa i psychiatrę w warunkach Oddziału Psychiatrii 1 A Szpitala Wojewódzkiego w B., biegli rozpoznali u badanej schizofrenię paranoidalną, z powodu której R. S. (1) od przeszło 10 lat leczy się psychiatrycznie, ponad 20rotnie była hospitalizowana. R. S. (1) nie jest w stanie świadomie i swobodnie kierować swoim postępowaniem, ani też podejmować ważnych życiowo decyzji. Jest agresywna wobec rodziny, dziwaczna, urojeniowa, zaprzestaje przyjmowania zaordynowanych leków po opuszczeniu szpitala, co skutkuje pogorszeniem stanu psychicznego (ma myśli samobójcze, staje się agresywna w stosunku do małżonka, rodziców, groziła dziecku śmiercią). Przebieg choroby jest ciężki, rokowanie co do wyleczenia jest niepomyślne. Wymaga stałej pomocy osób trzecich w prowadzeniu własnych spraw; jest niezdolna do samodzielnej egzystencji. Prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 4.07.2014r. w sprawie I Ns 13/13 R. S. (1) została ubezwłasnowolniona całkowicie z powodu choroby psychicznej. Mocą prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w Wieluniu z 14.10.2013r., wydanym w sprawie III RNs 199/13, opiekunem prawnym dla całkowicie ubezwłasnowolnionej został ustanowiony P. S..

Sąd Okręgowy ustalił ponadto, że w dniu 06.03.2014r., R. S. złożyła w organie rentowy wniosek o przyznania dalszego prawa do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy. Badaniem z dnia 02.04.2014r., Lekarz Rzeczoznawca rozpoznał u wnioskodawczyni schizofrenię paranoidalną i uznał badaną za całkowicie trwale niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym od 01.04.2014r. Na tej podstawie decyzją z dnia 11.04.2014r., organ rentowy przeliczył R. S. (1) rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy na stałe. Decyzją z dnia 25.11.2013r., organ rentowy z urzędu od dnia 1.12.2013r., zawiesił R. S. (1) wypłatę części uzupełniającej renty w wymiarze 100%.

Niniejsze ustalenia, poczynine zostały przez Sąd Okręgowy na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w postępowaniu przed organem rentowym oraz w postępowaniu sądowym. W ocenie Sądu pierwszej instancji zgromadzone dowody wskazują na fakt, że R. S. (1) legitymuje się tytułem prawnym do gruntów rolnych, nie jest jednak zdolna do wykonywania działalności rolniczej z uwagi na schizofrenię paranoidalną, z powodu której od wielu lat leczy się psychiatrycznie i w związku z którą wymaga częstych hospitalizacji. Nie jest przy tym w stanie świadomie i swobodnie kierować swoim postępowaniem, ani też podejmować ważnych życiowo decyzji. Przebieg choroby jest ciężki, rokowania są niepomyślne. R. S. (1) wymaga stałej pomocy osób trzecich w prowadzeniu własnych spraw, jest niezdolna do samodzielnej egzystencji i z powodu choroby psychicznej jest całkowicie ubezwłasnowolniona. Jedynym

żywcielem rodziny i zarazem opiekunem prawnym R. S. (1) jest jej mąż P. S., zatrudniony na podstawie umowy o pracę w (...) w B.. Z jego wyjaśnień zaś wynika, że ziemia leży odłogiem.

Czyniąc rozważania prawne Sąd Okręgowy w Sieradzu wskazał na treść art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników wskazując, że przewiduje ona dopuszczalność zwieszenia w całości wypłaty części uzupełniającej emerytury lub renty w przypadku gdy emeryt lub rencista nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej. Sąd pierwszej instancji powołał jednocześnie art 28 ust. 4 pkt 1 ustawy zgodnie z którym uznaje się, że emeryt lub rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on, ani jego małżonek nie jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym i nie prowadzi działu specjalnego, nie uwzględniając gruntów wydzierżawionych na podstawie umowy pisemnej zawartej na co najmniej 10 lat i zgłoszonej do ewidencji gruntów i budynków osobie nie będącej małżonkiem emeryta lub rencisty, jego zstępnym lub pasierbem, osobie pozostającej z nim we wspólnym gospodarstwie domowym, małżonkiem zstępnego lub pasierba lub małżonkiem osoby pozostającej z emerytem lub rencistą we wspólnym gospodarstwie domowym. Definiując pojęcie działalności rolniczej Sąd przywołał art 6 pkt 3 ustawy wskazując, iż jest to działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym – ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej i rybnej. Ponadto przywołał pogląda Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z dnia 29.09.2005 r. (Sygn. akt I UK 16/05) zgodnie z którym działalność rolnicza oznacza prowadzenie na własny rachunek przez posiadacza gospodarstwa rolnego działalności zawodowej, która związana jest z tym gospodarstwem, jest stała i osobista oraz ma charakter wykonywania pracy lub innych zwykłych czynności wiążących się z jego prowadzeniem. Sąd Okręgowy przywołał jednocześnie pogląd zgodnie z którym Sam status posiadacza, właściciela lub współwłaściciela gospodarstwa rolnego (niezależnie od tego, w jaki sposób dana osoba uzyskała tytuł prawny do władania tym gospodarstwem, a więc np. czy uzyskała je w drodze dziedziczenia czy też w wyniku zawarcia umowy cywilnoprawnej przenoszącej własność gospodarstwa na nabywcę) nie pozbawia ubezpieczonego prawa do emerytury lub renty rolniczej, jeżeli nie prowadzi on na własny rachunek gospodarstwa rolnego (por. np. wyrok SN z dnia 8 stycznia 1997r., II UKN 39/96, wyrok SN z dnia 27 maja 1997r. II UKN 145/97, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27 listopada 2006r., III AUa 728/06). Tym samym w ocenie Sądu własność lub posiadanie gospodarstwa rolnego, które obecnie pozostają poza sferą stosunku ubezpieczenia społecznego rolników nie mogą mieć wpływu na wysokość pobieranych świadczeń. Ponadto Sąd uznał, że zawieszenie wypłaty emerytury rolniczej nie dotyczy osoby jedynie posiadającej gospodarstwo rolne, ale tylko takiej osoby, która gospodarstwo rolne prowadzi i gospodarstwo to przynosi jej dochód (analogicznie Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 8 grudnia 2004r., sygn. akt: III AUa 598/04). Jednocześnie Sąd Okręgowy podzielił wykładnię art. 28 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników zawartą w uchwale Sądu najwyższego z dnia 6 maja 2004 r. w sprawie II UZP 5/06, zgodnie z którą wypłata części uzupełniającej świadczenia rolnika, który będąc właścicielem gospodarstwa rolnego faktycznie nie prowadzi w nim działalności rolniczej w rozumieniu art. 6 pkt 3 ustawy o ubezpieczeniu rolników, nie ulega zawieszeniu na podstawie art. 28 ust. 1 i 3 w związku z ust. 4. Sąd Okręgowy uznał również, iż brak jest podstaw do przyjęcia, że art. 28 ust. 4 zawiera enumeratywne wyliczenie sytuacji nieprowadzenia działalności rolniczej. Wskazany katalog nie pochłania wszystkich przypadków, w których ustawodawca uznaje, że działalność rolnicza nie jest prowadzona dopuszczając – poza tym uznaniem – inne jeszcze wypadki nie prowadzenia tej działalności i uwzględnia je przy zawieszaniu prawa do świadczeń. Tym samym w innym przypadku niż wskazane w powołanym przepisie właściciel lub posiadacz gospodarstwa rolnego może, dla uniknięcia zawieszenia wypłaty świadczeń, wykazywać, że gospodarstwa rolnego nie prowadzi, czyli że po jego stronie nie dochodzi do realizacji przesłanki opisanej w art. 28 ust. 1 ustawy (por. uzasadnienie do wyroku SN z dnia 18 stycznia 2012r., II UK 82/11; wyrok SA w Warszawie z dnia 11 marca 2008r., III AUa 115/2008).

Sąd Okręgowy odnosząc się do szeroko przywołanych poglądów orzecznictwa uznał, że R. S. (1) wprawdzie pozostaje współwłaścicielem gruntów rolnych, co nie oznacza, że nie zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej. Niniejsza okoliczność wynika, bowiem z faktu, że wnioskodawczyni z powodu choroby psychicznej pozostaje niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym co zostało stwierdzone przez organ rentowy. Za miarodajne przy tym Sąd uznał wyjaśnienia P. S., według których ziemia leży odłogiem, zaś on jako jedyny żywiciel rodziny, pracuje zawodowo w (...) w B.. Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy uznał, że R. S. (1) zaprzestała prowadzenia gospodarstwa rolnego.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu z dnia 25 czerwca 2014 r. złożył organ rentowy, zaskarżając go w całości. Niniejszemu rozstrzygnięciu zarzucając naruszenie prawa procesowego tj. art 233§ 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, który miał istotny wpływ na wynik sprawy, tj. poprzez nieustosunkowanie się do faktu przekazania w dniu 04.12.2013 r. małżonkom R. i P. S. gospodarstwa rolnego przez rodziców odwołującej K. i J. O. o obszarze 1,0300 ha, położonego w obrębie B., gmina R., powiat (...), województwo (...). Zarzucając przy tym jednocześnie naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art 28 ust. 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników poprzez przyjęcie, że R. S. (1) nie prowadzi działalności rolniczej i nie ma związku ekonomicznego z posiadanym gospodarstwem rolnym pomimo posiadania statusu właściciela gospodarstwa rolnego i aktywnego powiększania posiadanego areału.

Wskazując na powyższe organ rentowy wniósł o zmianę zakwestionowanego orzeczenia i oddalenie odwołania złożonego przez P. S. opiekuna ubezwłasnowolnionej R. S. (1) w całości.

W uzasadnieniu skarżący wskazał, na fakt powiększania przez R. i P. S. posiadanych gruntów rolnych przez zawartą przez nich umowę darowizny w ramach której otrzymali gospodarstwo rolne o obszarze 1,0300 ha, położone w obrębie B., w gminie R.. Ponadto zdaniem organu rentowego całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym nie powoduje automatycznie wypłaty części uzupełniającej świadczenia rolniczego w całości. Zdaniem strony apelującej sama więź ekonomiczna z gospodarstwem i czerpanie korzyści jest równoznaczne z kontynuowaniem działalności rolniczej. Ponadto w ocenie skarżącego całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym nie powoduje automatycznie wypłaty części uzupełniającej świadczenia rolniczego w całości.

W odpowiedzi na Apelację organu rentowego P. S. – opiekun ubezpieczonej, wniósł o jej oddalenie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego jest zasadna i skutkować musiała uchyleniem zaskarżonego wyroku. Orzeczenie nie mogło się ostać albowiem, Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty sprawy, przez co Sąd drugiej instancji rozumie nie rozpoznanie materialnej podstawy rozstrzygnięcia. Jednocześnie zauważyć należy, że w toku postępowania nie zostało przeprowadzone postępowanie dowodowe na okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia, czy ubezpieczona lub jej mąż nie prowadzą działalności rolniczej na gruntach, których są właścicielami. Przyjęte bowiem w tym zakresie ustalenie, oparte zostało w istocie na oświadczeniu opiekuna reprezentującego ubezpieczoną i błędnym założeniu, że osoba całkowicie niezdolna do pracy już z racji wskazanej niezdolności spełnia przesłankę zaniechania prowadzenia gospodarstwa rolnego skutkującą wypłatą pełnego świadczenia.

Kwestią sporną podniesioną przez organ rentowy w złożonej apelacji było, faktyczne prowadzenie przez R. S. (1) działalności rolniczej. Niniejsza okoliczność w przypadku udzielenia negatywnej odpowiedzi uprawniałaby, bowiem ubezpieczoną do pobierania świadczenia rentowego w pełnej wysokości.

W myśl art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, wypłata emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia ulega częściowemu zawieszeniu na zasadach określonych w ust. 2-8, jeżeli emeryt lub rencista prowadzi działalność rolniczą. Stosownie do ust. 3 przytoczonego art. 28 ustawy wypłata ulega zawieszeniu w całości, jeżeli emeryt lub rencista nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, z zastrzeżeniem ust. 5-7 i 9-11. Ponadto stosownie do treści ust. 4 uznaje się, że emeryt lub rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on, ani jego małżonek nie jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym i nie prowadzi działu specjalnego, nie uwzględniając przy tym m.in.: gruntów wydzierżawionych, na podstawie umowy pisemnej zawartej, co najmniej na 10 lat i zgłoszonej do ewidencji gruntów i budynków, osobie niebędącej: małżonkiem emeryta lub rencisty, jego zstępnym lub pasierbem, osobą pozostającą z emerytem lub rencistą we wspólnym gospodarstwie domowym, małżonkiem osoby, o której mowa w lit. b lub c.

Dokonując wykładni przytoczonych przepisów Sąd Apelacyjny podziela jednocześnie przywołane przez Sąd pierwszej instancji stanowisko zgodnie, z którym wypłata części uzupełniającej świadczenia rolnika, który będąc właścicielem

lub posiadaczem gospodarstwa rolnego faktycznie nie prowadzi w nim działalności rolniczej w rozumieniu art. 6 pkt 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników nie ulega zawieszeniu na podstawie art. 28 ust. 1 i 3 w związku z ust. 4 tej ustawy (uchwała SN z dnia 6 maja 2004 r., II UZP 5/04 OSNP 2004/22/389). Tym samym własność lub posiadanie gospodarstwa rolnego, nie może mieć wpływu na wysokość pobieranych świadczeń. Za właściwą należy jednocześnie uznać przyjętą przez Sąd Okręgowy interpretację zgodnie, z którą właściciel lub posiadacz gospodarstwa rolnego może, dla uniknięcia zawieszenia wypłaty świadczeń, wykazywać, że gospodarstwa rolnego nie prowadzi, czyli że po jego stronie nie dochodzi do realizacji przesłanki opisanej w art. 28 ust. 1 ustawy (por. uzasadnienie do wyroku SN z dnia 18 stycznia 2012r., II UK 82/11; wyrok SA w Warszawie z dnia 11 marca 2008r., III AUa 115/2008). Prawidłowo przywołane stanowiska z orzecznictwa nie uchroniły jednak Sądu Okręgowego od przyjęcia błędnego założenia według, którego wystąpienie u R. S. (1) całkowitej niezdolności do pracy jest samo z siebie wystarczającym do uznania, że zaniechała ona prowadzenia działalności rolniczej. Nie ulega wątpliwości, iż z uwagi na zaburzenia w sferze psychicznej, ubezpieczona nie jest w stanie świadomie i swobodnie kierować swoim postępowaniem, ani też podejmować ważnych życiowo decyzji. Bezspornym pozostają również poczynione przez Sąd Okręgowy ustalenia, iż R. S. (1) bywa agresywna wobec rodziny, dziwaczna oraz urojeniowa, zaś po zakończonej hospitalizacji zaprzestaje przyjmowania zaordynowanych leków, co skutkuje pogorszeniem jej stanu psychicznego. Dostatecznie udowodnionym wydaje się jednocześnie fakt, iż ubezpieczona wymaga stałej pomocy osób trzecich w prowadzeniu własnych spraw. Należy jednak pamiętać, że powyższe stanowiło podstawę do przyjęcia, iż R. S. (1) pozostaje całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym, co skutkowało przyznaniem jej renty rolniczej na stałe decyzją z dnia 11.04.2014 r. Wprawdzie wystąpienie całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym z reguły stanowi obiektywną przeszkodę w jego prowadzeniu, to jednak podkreślić należy, iż ustawodawca nie wyłączył rencisty z grona osób, do których stosuje się przepisy o zawieszeniu wypłaty części świadczenia rolniczego. Tym samym całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym nie powoduje automatycznie wypłaty części uzupełniającej świadczenia rolniczego w całości. Zauważyć ponadto należy, że małżeństwo R. i P. S. są współwłaścicielami gospodarstwa rolnego w ramach małżeńskiej wspólności ustawowej. Uzyskanie zatem możliwości pobierania pełnego świadczenia przez R. S. (1) może zależeć tylko (i zależy) od zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej, tym samym właściciele gruntów innych niż wymienione w art. 28 ust. 4 pkt 1-7 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników mogą dowodzić, że nie są już rolnikami, gdyż nie prowadzą na nich działalności rolniczej (uchwała SN z 6 maja 2004 r., II UZP 5/04 OSNP 2004/22/389, wyrok SN z 20 września 2005 r., III UK 77/05, LEX nr 276349, wyrok SN z 10 stycznia 2007 r., III UK 121/06, LEX nr 948794, wyrok SN z 18 stycznia 2012 r., II UK 82/11, LEX nr 1163001). Definiowana przez art. 6 pkt 3 ustawy działalność rolnicza wiąże się jedynie z podejmowaniem konkretnych działań, a nie zaś z faktem posiadania gospodarstwa rolnego w formie własności. Kluczowym, zatem na gruncie przedmiotowej sprawy dla uzyskania uprawnienia do otrzymywania świadczenia rolniczego pozostaje ustalenie czy ubezpieczona jak i jej mąż faktycznie nie prowadzą działalności rolniczej. W wyroku z dnia 29 września I UK 16/05 (OSNP 2006, nr 17-18, poz. 278) Sąd Najwyższy przyjął, że prowadzenie działalności rolniczej w rozumieniu art. 6 pkt 1 ustawy oznacza prowadzenie na własny rachunek przez posiadacza gospodarstwa rolnego działalności zawodowej, związanej z tym gospodarstwem, stałej i osobistej oraz mającej charakter wykonywania pracy lub innych zwykłych czynności wiążących się z jego prowadzeniem. Sąd Najwyższy wyjaśnił również, że ta praca lub czynności nie muszą mieć charakteru pracy fizycznej. Mogą one, bowiem polegać także na zarządzaniu gospodarstwem. (również: Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2011 r., III UK 81/10). Tym samym dla uznania, iż osoba nie prowadzi działalności rolniczej nie jest wystarczającym stwierdzenie, że fizycznie nie podejmuje czynności w ramach gospodarstwa rolnego. Koniecznym staje się, zatem udowodnienie przez jednostkę ubiegającą się o świadczenie dodatkowe, że nie pozostaje ona w żadnej więzi organizacyjnej czy ekonomicznej z gospodarstwem rolnym.

Przenosząc powyższe na grunt przedmiotowej sprawy należy zauważyć, iż Sąd Okręgowy błędnie przyjął, iż R. S. (1) z uwagi na orzeczoną całkowitą niezdolność do pracy już z tego faktu pozostaje niezdolną do prowadzenia działalności rolniczej. Sąd pierwszej instancji nie dokonał również stosownych ustaleń, na gruncie których można by stwierdzić, że R. S. (1), osobiście bądź też z pomocą małżonka nie prowadzi działalności rolniczej w rozumieniu art. 6 pkt 3 ustawy. Przy dokonywaniu rozważań w niniejszym zakresie nie można, przeto pominąć wskazanych przez skarżącego okoliczności, że czynności prowadzące do wytworzenia produktów rolnych nie muszą być wykonywane osobiście przez rolnika. Może on bowiem korzystać z pracy małżonka, innych członków rodziny lub pracy pracowników

najemnych. Organizacja pracy w gospodarstwie rolnym należy do rolnika i jego małżonka, do którego na mocy art. 5 ustawy stosuje się przepisy ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników i mogą oni tak zorganizować pracę, aby gospodarstwo rolne funkcjonowało także w czasie choroby rolnika. (wyrok SA w Krakowie z dnia 17 października 2013 r., III AUa 381/13). Warto jednocześnie pamiętać, że w sprawie o zasadność zawieszenia wypłaty uzupełniającej renty z uwagi na prowadzenie działalności rolniczej ciężar dowodu wykazania rzeczywistego zaprzestania prowadzenia tej działalności (art. 6 k.c.) spoczywa na ubezpieczonym. W związku z powyższym trudno uznać by ubezpieczona, bądź reprezentujący ją małżonek na gruncie przedmiotowej sprawy skutecznie powołali się na okoliczności mające świadczyć o niemożności prowadzenia niniejszej działalności. Powołanie się wyłącznie na, sam fakt całkowitej niezdolności do pracy rolniczej stwierdzony przez KRUS i przyznanie z tego tytułu renty oraz fakt ubezwłasnowolnienia całkowitego ubezpieczonej, w sposób jednoznaczny nie świadczą o zaprzestaniu prowadzenia działalności rolniczej, która przecież polegać może wyłącznie na utrzymywaniu więzi organizacyjnej, ekonomicznej czy też na zarządzaniu gospodarstwem rolnym. Dokonując, zatem oceny udziału samej ubezpieczonej czy jej małżonka przy prowadzeniu gospodarstwa rolnego istotne znaczenia powinno zostać przypisane innym wskazanym już pokrótce okoliczności. Niewątpliwie ważna pozostaje fizyczna zdolność do pracy w gospodarstwie rolnym, która teoretycznie przyjmując występuje u poszkodowanej. R. S. (1) pozostaje, bowiem zgodnie z orzeczeniem lekarskim niezdolną do pracy rolniczej wyłącznie z uwagi na ograniczenia w sferze psychicznej nie zaś problemy natury stricte fizycznej. Ponadto o prowadzeniu działalności rolniczej, można mówić już w sytuacji wystąpienia więzi organizacyjnych lub ekonomicznych z gospodarstwem rolnym. Uczestnictwo w zarządzaniu gospodarstwem lub wykonywanie innych istotnych z punktu widzenia prowadzenia gospodarstwa czynności winno być już traktowane, jako elementy działalności rolniczej. Zaproponowana, zatem na gruncie przedmiotowej sprawy, przez Sąd Okręgowy interpretacja przepisu art. 28 ust. 1 i rozpatrywanego w związku z nim art. 6 pkt 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników jawi się, jako nazbyt swobodna i tym samym nie mogła zostać przez Sąd drugiej instancji przyjęta.

Dokonując dalszych rozważań odnośnie poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleń należy zauważyć, iż brak jest oceny sytuacji faktycznej, w jakiej obecnie znajduje się R. S. (1). Ubezpieczona pozostaje ubezwłasnowolniona całkowicie, na mocy postanowienia Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 4.07.2014r. w sprawie I Ns 13/13. Mocą zaś postanowienia Sądu Rejonowego w Wieluniu z dnia 14.10.2013r., wydanego w sprawie III RNs 199/13, opiekunem prawnym dla całkowicie ubezwłasnowolnionej został ustanowiony jej małżonek P. S. i to on ma realizować zadania przypisane opiekunowi także w aspekcie zarządu majątkiem ubezwłasnowolnionego(art.175 i następne kro). Pomimo prawidłowo poczynionych przez Sąd pierwszej instancji ustaleń faktycznych w niniejszym zakresie, brak jest chociażby oceny roli opiekuna prawnego przy sprawowaniu zarządu nad częścią majątku R. S. (1). Sąd Rejonowy w Wieluniu postanowieniem z dnia 14.10.2013 r. zobowiązał P. S. jako prawnego opiekuna do składania półrocznych sprawozdań z opieki, które Sąd pierwszej instancji mógł z urzędu na podstawie art 232 k.p.c. dopuścić jako dowód w sprawie. Brak dogłębnej analizy niniejszego zagadnienia, w szczególności sprawowanej przez P. S. opieki nad ubezpieczoną stanowi uchybienie uniemożliwiające ocenę faktycznej możliwości prowadzenia działalności rolniczej przez R. S. (1) bądź jej małżonka. Wątpliwości Sądu Okręgowego winny na gruncie przedmiotowej sprawy wzbudzić dodatkowo oświadczenia podpisane przez R. S. (1) a złożone do akt organu rentowego. Z treści wniosku o rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym złożonego dnia 3 marca 2014 r., R. S. (1) wskazała, iż nie zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej. Ponadto w złożonych oświadczeniach ubezpieczona wprost podała, iż gospodarstwo rolne prowadzi wraz z mężem. Do Sądu Okręgowego winno zatem należeć, ustalenie zarówno charakteru tego gospodarstwa, zakresu prowadzonej w nim działalności rolniczej, jego wielkości i innych okoliczności mających istotne znaczenie na gruncie przedmiotowej sprawy.

Dodatkowym zagadnieniem, które winno zostać przeanalizowane przez Sąd Okręgowy bazując na zgromadzonym materiale dowodowym pozostaje rola, jaką P. S. pełni w kontekście złożonych przez ubezpieczoną oświadczeń do akt rentowych. Jeśli bowiem gospodarstwo rolne jest prowadzone wspólnie przez małżonków, to okoliczność ta winna budzić wątpliwość, co do samego udziału P. S. jako opiekuna, który mógłby mieć interes w określonym rozstrzygnięciu przedmiotowej sprawy. Niniejszy wątek pozostał jednak poza treścią rozważań Sądu Okręgowego, który analizując zgromadzony materiał dowodowy nie dokonał jego szczegółowej analizy. Rzeczywista rola opiekuna R. S. (1) nie może jednak przez Sąd Apelacyjny zostać jednoznacznie oceniona na obecnym etapie postępowania. Tym samym

podniesione zagadnienie pozostaje otwarte i powinno zostać rozstrzygnięte przy uwzględnieniu zmian procesowych w zakresie przepisu art. 477¹¹ k.p.c..

Dokonując ponownego rozpoznania sprawy Sąd Okręgowy winien, zatem uwzględnić materialno prawną podstawę rozstrzygnięcia oraz przeprowadzić postępowanie dowodowe na okoliczność czy R. S. (1) lub jej mąż prowadzili działalność rolniczą. Dopiero tak poczynione ustalenia, będą mogły stanowić podstawę do podjęcia decyzji odnośnie wypłaty świadczenia rentowego w pełnej wysokości.

Mając na uwadze przeprowadzone rozważania, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Przewodniczący: Sędziowie: